

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.284/2018/7.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Cseh Attila előadó bíró

Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

dr. Czakó Marianna ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

Dr. Fülöpné dr. Fazekas Krisztina ügyvéd

A per tárgya:

Kölcsön megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.707/2017/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Miskolci Törvényszék 21.P.21.099/2016/20.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 500.000 (Ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak felhívásra 3.145.800 (Hárommillió-száznegyvenötezer-nyolcszáz) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felek között 2010. november 8-án ügyvéd által ellenjegyzett teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt kölcsönszerződés jött létre, amelynek 1. pontja értelmében a felperes 100.000 Euró

kölcsönt adott az alperesnek 2010. augusztus 11-i banki átutalással. A szerződés 2. pontja szerint a felek megállapodtak abban, hogy a kölcsönbevevő 50.000 Eurót 2012. december 1-jéig, további 50.000 Eurót 2015. augusztus 11-ig fizet vissza. A szerződés 3. pontjában a felek a mindenkoriban Euró LIBOR bankközi kamatnak megfelelő ügyleti kamatot, késedelmes fizetés esetére ugyanilyen mértékű késedelmi kamatot kötöttek ki.

- [2] A kölcsönszerződést megelőzően a felperes 100.000 Eurót tőzsdei befektetési céllal átutalt az alperesnek, aki arra vállalkozott, hogy a tőke visszafizetése mellett az elérendő profit 70 %-át megfizeti a felperesnek, míg annak 30 %-a őt illeti meg. Vállalta, hogy amennyiben a 100.000 Euró 10 %-át meghaladó mértékű veszteség keletkezik, akkor a teljes tőkeösszeget visszafizeti a felperesnek. Az alperes 2010 októberében közölte a felperessel, hogy a tőke elveszett, ezt követően került sor a befektetési céllal kapott 100.000 Euró visszafizetésére vonatkozó, 2010. november 8-i szerződés megkötésére, amelyben e pénzeszköz visszafizetésére kölcsön jogcímén vállalt kötelezettséget.
- [3] Az alperes 2010. augusztus 6-án az ... Nyrt-nél vezetett lakossági devizaszámlájáról 115.600 Eurót utalt át a felperesnek „LOAN” kölcsön megjelöléssel, a felperes Szlovákiában működő bankban vezetett Euró számlájára.
- [4] A felek 2010 augusztusát megelőzően csaknem 10 éven keresztül közös gazdasági tevékenységet folytattak, emellett bizalmi, baráti kapcsolatban álltak egymással. Közös cégeket működtettek, az alperesnek - mint a cégek könyvelését végző személynek - hozzáférése volt a felperes magánbankszámlájához is. A közös cégek egyike volt a ... Kft., amely 2010 augusztusában az ... Kft. nevet viselte. A ... Kft.-ben az alperes 60 %, az alperes 40 % mértékű üzletrész tulajdonosa volt. Közös cégük volt az offshore cég is. A ... Kft. és ezen offshore cég megvásárolta az ... Kft. 100.000.000 forint értékű üzletrészt, majd a 2009. szeptember 29-én kelt adásvételi szerződéssel azt a ... Zrt. részére értékesítette 100.000.000 forint vételárért, amelyet a vevő a szerződés szerint 2013. május 31-ig évi 22.500.000 forintos részletekben vállalt kiegyenlíteni. Utóbb a felek megállapodása szerint a ... Zrt. összesen 86.500.000 forint vételár egyösszegű megfizetését vállalta az eladónak, amely kötelezettségének eleget tett.
- [5] A felperesnek a szlovákiai ... vezetett bankszámlája 2010. augusztus havi kivonatából megállapíthatóan 2010. augusztus 10-én az ... Kft-től kölcsön törlesztése jogcímén 194.600 Eurót, augusztus 11-én ... „LOAN” kölcsön jogcímén 115.600 Eurót írtak jóvá, és ugyanezen a napon ... részére 100.000 Euró átutalására került sor.
- [6] Az alperes 2012. december 1-ig a 2010. november 8-án kelt kölcsönszerződés szerint fizetendő 50.000 Eurót nem fizette meg a felperesnek.
- [7] A felperes 2012. november 19-én kelt fizetési felszólítására az

alperes akként válaszolt, hogy a felperesnek átutalt 115.600 Euró kölcsönt „lejárttá tette”.

- [8] Ezt követően a felperes kérelmére az illetékes közjegyző fizetési meghagyást bocsátott ki az alperessel szemben, amely ellen előterjesztett ellentmondásában az alperes a felperes követelését elismerte, azonban abba beszámította az álláspontja szerint 115.600 Euró kölcsön jogcímén őt megillető összeget. Az ellentmondás folytán perré alakult eljárásban a felperes a tényállás kiegészítése körében fennálló kötelezettségének nem tett eleget, ezért a bíróság az eljárást megszüntette.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [9] A felperes keresetében 100.000 Euró, annak 2010. augusztus 11-től a kifizetésig esedékes Euró LIBOR bankközi kamat kétszeres összegében meghatározott ügyleti és késedelmi kamata, valamint a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [10] Az alperes a kölcsön jogcímén vele szemben érvényesített keresetet elismerte, azonban annak elutasítását kérte, hivatkozva az általa a felperesnek átutalt 115.600 Euró beszámítására. A beszámítási kifogásával kapcsolatban előadta, hogy ezt az összeget kölcsön jogcímén utalta át a felperesnek, amit az átutalási megbízáson feltüntetett „LOAN” azaz kölcsön jogcím is tanúsít. Hivatkozott arra, a felperes befektetési céllal kérte ezt az összeget tőle, ám a szóban megkötött kölcsönszerződésben a visszafizetés időpontját nem határozták meg, a kölcsönt ő a 2012 novemberi nyilatkozatával tette „lejárttá”. Másodlagosan a beszámítást jogalap nélküli gazdagodás címén kérte, állítva, hogy nem volt olyan jogcím, illetve jogviszony, amelyre tekintettel a felperes ezt az összeget megtarthatta volna.
- [11] A felperes a beszámítási kifogás alaposságát mindkét jogcím tekintetében vitatta. Állította, részére az alperes soha nem nyújtott kölcsönt, az átutalási megbízáson írott szavak e jogviszony létét nem igazolják. Hivatkozott arra is, hogy korábban ő nyújtott kölcsönt az alperesnek, aki a tartozását egyenlítette ki ezen összeg átutalásával. Utóbb azt is állította, hogy a közös gazdasági együttműködésük lezárását követő elszámolás részeként utalta át részére az alperes a beszámítani szándékozott 115.600 Eurót. Az elszámolás a ... Kft. üzletrészával volt kapcsolatos. Állítása szerint a ... Kft. az általa biztosított tagi hitelből vásárolta meg az ... Kft-t, amelynek értékesítése után a befolyt vételár kizárólag őt illette. A tagi kölcsönt úgy kapta vissza, hogy az ... Kft. 2010. augusztus 6-án 194.600 Eurót, míg az alperes augusztus 11-én 115.600 Eurót utalt át a bankszámlájára. Életszerűtlennek tartotta, hogy ha az alperes 2010. augusztus 6-án kölcsön címén utalta át a beszámítani kívánt összeget az ő részére, arról a 2010. november 8-i kölcsönszerződés megkötésekor nem tett említést, annak elszámolását nem igényelte. Utalt arra is, az alperesnek azért sem lehetett vele szemben beszámításra alkalmas

követelése, mert a 2010. október 28-án kötött szerződéssel vételi jogot biztosított a tulajdonában lévő lakóingatlanra.

Az első- és másodfokú ítélet

- [12] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [13] Határozata indokolásában kifejtette, az alperes elismerésére tekintettel köteles a 2010. november 8-i kölcsönszerződés értelmében a nem vitásan - eredetileg - befektetési céllal kapott 100.000 Euró visszafizetésére. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 296. §-ára utalással rámutatott, a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló egynemű és lejárt követelését tartozásába beszámíthatja, a beszámítás erejéig a kötelezettségek megszűnnek. Bizonyítatlannak ítélte az alperes elsődleges beszámítási jogcímeként megjelölt kölcsönt, ugyanakkor alaposnak ítélte az alperes másodlagos, a jogalap nélküli gazdagodás szabályaira alapított beszámítását. Hangsúlyozta, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164. §-ában írtakra figyelemmel a felperesnek kellett igazolnia azt, hogy az alperes bankszámlájáról átutalt összeg jogalappal, bármely jogviszonyra tekintettel megillette őt. E bizonyítási kötelezettségéről tájékoztatta a felperest, aki azonban az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek nem tett eleget. Nem bizonyította a ... Kft. részére nyújtott tagi kölcsön tényét, ebből következően nem volt megállapítható, hogy a 60-40 %-os üzletrész tulajdoni hányadok ellenére az ... Kft. értékesítéséből befolyt összeg kölcsön visszafizetése címén kizárólag őt illette volna. A csatolt iratok és az elsőfokú eljárásban tanúként kihallgatott okiratszerkesztő ügyvéd tanúvallomása alapján nem találta megállapíthatónak azt sem, hogy az alperes által beszámítani kért összeg a közös gazdasági tevékenység elszámolása körében illetné meg a felperest.
- [14] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 100.000 Eurót, 50.000 Eurónak 2010. november 11-től 2012. december 1-ig egyszeres, 2012. december 2-től a kifizetés napjáig kétszeres Euró LIBOR kamatát, további 50.000 Eurónak 2010. november 11-től 2015. augusztus 11-ig egyszeres, 2015. augusztus 12-től a kifizetés napjáig kétszeres Euró LIBOR kamatát. Rögzítette, a kamat a mindenkor 12 havi Euró LIBOR kamat átlagos mértéke az elszámolási időszak középső napján. Mellőzte a felperes kötelezését perköltség és illeték megfizetésére, és kötelezte az alperest első- és másodfokú perköltség, valamint a kereseti és fellebbezési illetékek megfizetésére.
- [15] A másodfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan állapította meg, a felperes követelésének alaposságára, az alperes kölcsön címén való beszámítási kifogásának alaptalanságára helytálló következtetést

vont le, ám a beszámítási igény jogalap nélküli gazdagodásra alapított másodlagos jogcímen való alaposságával kapcsolatos álláspontjával nem értett egyet.

- [16] Rámutatott: a felek között nem volt vitás, hogy a felperes befektetési céllal utalta át az alperes részére 2010. augusztus 11-én a 100.000 Eurót, amit a bekövetkezett veszteségre, a tőke elvesztésére figyelemmel az alperesnek vissza kellett fizetnie. 2010. november 8-án e visszafizetési kötelezettség jogcímét a felek kölcsönben határozták meg, s e novációnak az rPtk. 240. § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel nem volt törvényi akadálya. A tartozás fennálltát az alperes sem vitatta, ám az előterjesztett beszámítási kifogásra figyelemmel kérte a kereset elutasítását.
- [17] A beszámítási kifogás kölcsön jogcímen való alaptalanságával kapcsolatos elsőfokú ítéleti indokolásokkal a másodfokú bíróság egyetértett.
- [18] A beszámítási igény másodlagos jogcímével kapcsolatban kifejtette: e körben az elsőfokú bíróság tévesen tájékoztatta a feleket a bizonyítási kötelezettségről, ugyanis nem a felperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy a részére nem vitásan átutalt 115.600 Euró „megtartására” bármilyen jogcímmel rendelkezne, hanem az alperes kötelezettsége lett volna annak igazolása, hogy az átutalásra milyen címen, miért került sor, s a 115.600 Euró miért őt illetné, milyen jogviszony alapján számíthatná be azt az rPtk. 296. §-a alapján a felperes követelésébe.
- [19] A másodfokú bíróság kiemelte, az átutalás jogcímével kapcsolatban a felperes előadta, hogy az közöttük a közös gazdasági tevékenység elszámolása körében történt, s hogy ilyen elszámolás - ha esetleg nem is teljes körűen - a felek között volt, az alperes sem vitatta, továbbá ezt a becsatolt okiratok és a kölcsönszerződést írásba foglaló ügyvéd tanúvallomása is megerősítette. Hangsúlyozta, az alperesnek - álláspontjával szemben - nem egy nemleges körülményt kellett volna igazolnia, hanem az rPp. 8. §-ában megfogalmazott jóhiszemű pervitel körébe tartozó igazmondási kötelezettségének eleget téve kellett volna magyarázatot adnia az átutalás okára. Utalt az alperesnek a P.20.315/2016/3. számú jegyzőkönyv 7. oldalán rögzített személyes nyilatkozatára, amelyben mindössze arról nyilatkozott, hogy a felperes „azt kérte, biztosítsak további forrást az ő pénzéhez”, e kijelentésével összefüggésben azonban további magyarázatot nem adott, semmilyen értékelhető, figyelembe vehető előadást nem tett arra vonatkozóan, hogy miért utalta át a 115.600 Eurót a felperes részére.
- [20] A másodfokú bíróság álláspontja szerint e nyilatkozati hiányra figyelemmel az elsőfokú bíróság nem tájékoztathatta az alperest az rPp. 3. § (3) bekezdésében írt kötelezettsége körében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás eredménytelenségének következményeiről, mert nem volt olyan alperesi előadás, amely ezt a tájékoztatási kötelezettséget indokoltta, szükségessé tette volna. Az alperes tulajdonképpen csak a felperes előadására, magyarázatára reagált a per során, ám

nyilatkozatai számos kérdés kapcsán hiányosak, életszerűtlenek voltak.

- [21] A másodfokú bíróság megjegyezte, hogy az elsőfokú ítélet megváltoztatásával nem zárta el az alperest attól, hogy ha a felperessel szemben ezen átutalás kapcsán bármilyen igénye lenne, azt érvényesítse, mert az ezt esetleg megalapozó tényállást az alperes a perben nem adta elő, ebből következően arról a másodfokú bíróság nem is dönthetett.
- [22] A felperes keresetével érvényesített kamatköveteléssel összefüggésben a másodfokú bíróság helytállónak ítélte a keresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést, utalva arra, hogy a 2010. november 8-án kelt szerződés értelmében az alperes késedelmi kamatot csak a késedelembe esésének időpontjától volt köteles fizetni, ezért kétszeres mértékű Euró LIBOR kamat csak a másodfokú ítélet rendelkező részében meghatározottak szerint illeti meg a felperest.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [23] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsősorban - tartalmilag - az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyásával a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megsértett jogszabályhelyként az rPp. 3. § (2)-(3) bekezdéseit, 8. §-át, 163. § (2) bekezdését, 164. § (1) bekezdését, 206. § (1) bekezdését, valamint az rPtk. 296. § (1) bekezdését jelölte meg.
- [24] Részletesen kifejtett indokolása szerint a másodfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás anyagával és a beszerzett iratokkal ellentétesen állapította meg a tényállást, a bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte. Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta egyrészt, hogy ő a saját tulajdonát képező bankszámláról a saját pénzét utalta át a felperesnek, másrészt nem vette figyelembe a történések időrendi sorrendjét, továbbá nem megfelelően értékelte a feleknek az elsőfokú eljárás során tanúsított magatartását, jóhiszeműségét és megtett nyilatkozatait. Érvelése szerint míg ő az eljárás során végig következetesen egyező nyilatkozatokat tett, soha nem keveredett ellentmondásba, és azokat a csatolt előzményi levelezés (e-mailek) is alátámasztották, ezzel szemben a felperes a per során folyamatosan változtatta tényelőadásait a részére átutalt összeg jogcímét illetően (előbb kölcsönt, majd a felek közötti elszámolást állítva) és tényállításait (bár a bizonyítás őt terhelte) a felperes semmivel sem bizonyította. Az alperes állította, a perbeli két követelés magánszemélyek közötti pénzmozgás volt, amelyeknek nem volt közük a cégeikhez, a céges elszámoláshoz.
- [25] Hivatkozott arra is, hogy a másodfokú bíróság téves álláspontra helyezkedett a bizonyítási teher és kötelezettség tekintetében, amennyiben pedig az elsődleges beszámítási jogcím (kölcsön) nem

volt megállapítható, úgy további jogviszony hiányában a felperes a jogalap nélküli gazdagodás jogcímén köteles a visszafizetésre. Állította továbbá, hogy a másodfokú bíróság döntésének indokolása hiányos, nem kellően alátámasztott, nem adott megfelelő részletességgel számot arról, hogy a perbeli nyilatkozatok, a felvett bizonyítás, a rendelkezésre álló iratok birtokában hogyan jutott arra a következtetésre, hogy az ő nyilatkozatai életszerűtlenek, nem koherensek, logikátlanok voltak.

- [26] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [27] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [28] A Kúria előjáróban - a felülvizsgálati eljárás kereteit illetően - rögzíti, hogy az eljáró bíróságok a felperesi kereset jogalapját és összecszerűségét egyezően az alperes elismerése alapján állapították meg, amelyet - továbbá a beszámítási kifogás elsődleges jogcímeiként megjelölt kölcsön megalapozatlanságát rögzítő elsőfokú ítéleti megállapítást - a felek egyike sem érintette fellebbezéssel. Erre tekintettel a felülvizsgálati eljárás tárgya kizárólag a másodlagos beszámítási jogcím (jogalap nélküli gazdagodás) vizsgálata volt.
- [29] A felülvizsgálati eljárás eredményeként a Kúria azt állapította meg, hogy e körben a jogerős ítélet nem jogszabálysértő.
- [30] A beszámítás az rPtk. 296. § (1)-(2) bekezdéseiben szabályozott - ezáltal anyagi jogi - jogintézmény, amely a szerződéses kötelezettség megszűnésének egyik (a teljesítésen túli) esete. Lényege, hogy - amint az eljáró bíróságok is helytállóan rögzítették - a kötelezettnek a jogosulttal szemben egynemű és lejárt követelése áll fenn, amely - ha jogszabály kivételt nem tesz - a jogosulthoz intézett vagy a bírósági eljárás során tett nyilatkozattal a tartozásba beszámítható, és amelynek erejéig a kötelezettségek megszűnnek.
- [31] Eljárásjogi oldalról a beszámítás az alperesnek a keresettel szembeni érdemi ellenkérelmének a része (beszámítási kifogása), amely tartalmilag ellenkövetelést tartalmaz (rPp. 139. § első mondata). Az ellenkérelemben a törvény előírásai szerint elő kell adni az annak alapjául szolgáló tényeket és azok bizonyítékait (rPp. 139. § második mondata).
- [32] A fentiekből következően az ellenkövetelés (jelen ügyben az alperes beszámítási kifogása) mint az ellenkérelem egyik eleme jogalapját és összecszerűségét illetően a tényállítási és bizonyítási kötelezettség az alperest terhelte - amint arra a másodfokú bíróság helytállóan rámutatott - mindkét beszámítási jogcím tekintetében. A beszámítási kifogás rPp. 139. §-a szerinti jogi természetét ugyanis nem befolyásolja, hogy annak jogalapja tekintetében az azt érvényesíteni kívánó fél (az alperes) milyen jogcímet jelöl meg, ezért az elsőfokú bíróságnak mind az elsődleges (kölcsön), mind a

másodlagos (jogalap nélküli gazdagodás) jogcímre alapított beszámítás tekintetében egyezően az alperesre kellett volna telepítenie a bizonyítás terhét, ezzel együtt a bizonyítatlanság jogkövetkezményét [rPp. 164. § (1) bekezdés].

- [33] Miután azonban az alperes - a másodfokú bíróság e tekintetben is helytálló indokolása szerint - beszámítási kifogása kapcsán az rPp. 139. § második mondatában foglalt tényállítási kötelezettségének sem tett eleget, illetve e körben eltérő nyilatkozatokat tett, az elsőfokú bíróságot az rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség nem terhelte. Minderre tekintettel az alperesnek a beszámítási kifogása másodlagos jogcímével kapcsolatos bizonyítás tekintetében kifejtett álláspontja - miszerint a felperest terhelte volna annak bizonyítása, hogy az átutalt 115.600 Eurót milyen jogcímen jogosult „megtartani” - téves. A felperesnek e körben bizonyítási kötelezettsége nem volt.
- [34] Az alperes felülvizsgálati kérelmében hangoztatott következetes előadása, illetve az átutalások időrendisége - mint tényadatok - sem váltották ki az alperest terhelő bizonyítást, és azok önmagukban az alperesi ellenkövetelés jogalapjának fennálltát nem igazolták.
- [35] Mindebből következően a másodfokú bíróság jogerős ítéletében nem sértette meg a felülvizsgálati kérelemben megjelölt egyik eljárásjogi jogszabályhelyet sem, valamint a hivatkozott anyagi jogszabályt sem.
- [36] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [37] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amelynek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján állapította meg.
- [38] A személyes illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viselésére a felperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében köteles.
- [39] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.
- [40] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2018. január 10.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Cseh Attila s.k. előadó
bíró, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. bíró